

DIPTERE DIN COLECȚIA MUZEULUI BRUKENTHAL-SIBIU (FAMILIA CONOPIDAE)

Medeea WEINBERG

Pentru a valorifica pe plan științific materialul existent într-una din cele mai vechi colecții de diptere din țară, au fost revizuite pînă în prezent familiile Asilidae (3, 4) și Bombyliidae (5), aflate în Secția de științe naturale a Muzeului Brukenthal din Sibiu.

Dipterele Conopidae conservate în acest muzeu reprezintă prima colecție a acestei familii la noi în țară.

Conopidele sînt diptere parazite, folosind drept gazdă în exclusivitate Hymenopterele și ocazional Orthopterele. Aspectul lor este caracteristic. Talia lor variază de la 2 mm pînă la 28 mm. Adulții vizitează florile, zburînd de la începutul primăverii pînă la sfîrșitul toamnei. Femelele posedă o apofiză asimetrică, la capătul abdomenului, care le permite să-și fixeze oul în zbor pe abdomenul himenopterelor ce vor deveni gazda viitoareii larve. Deosebit de interesant este felul cum larva, în procesul dezvoltării, evită de a distruge organele vitale ale gazdei, pentru a nu o omîri înainte de a-și fi desăvîrșit propria dezvoltare.

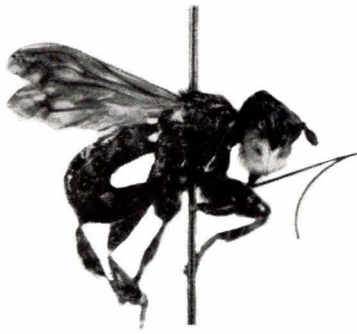
Aceste diptere sînt reprezentate pînă în prezent pe tot globul prin 500 de specii.

Colecția conservată în Muzeul Brukenthal numără 116 exemplare, cu reprezentanți din 25 de specii și o subspecie, ce aparțin la 10 genuri.

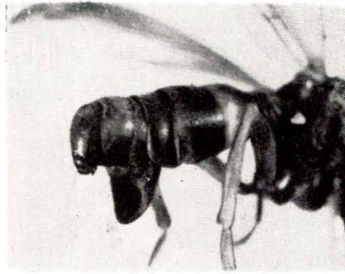
Cu ocazia verificării și reactualizării colecției am identificat, ca noi pentru fauna țării, un gen (*Abrachyglossum*), și două specii (*Conops ceriaeformis* Mg și *Myopa variegata* Mg).

Abrachyglossum capitatum (Loew) 2 ♂♂ Sibiu din 28.VI.1953, legit E. Worell și determinat drept *Conops scutellatus*. Are culoarea corpului neagră, cu prăfuire aurie și picioare galbene. Față de datele din literatură, noi am constatat la exemplarele studiate următoarele particularități: partea anterioară a primului articol antenal este în întregime galbenă (după M. Chvala (1), culoarea antenelor este neagră), iar scutелul este galben la amîndouă exemplarele și negru doar la bază (după O. Kröber (6), culoarea scutелului este neagră, cu apexul brun-galben). Lungimea corpului 10—11 mm. Specia este întilnită în Europa centrală și sudică.

Conops ceriaeformis Mg. 1 ♂. Împrejurimile Sibiului, 4.IX.1952, 3 ♂♂ și 1 ♀ Dumbrava—Sibiu 27.VIII.1954. Toate exemplarele au fost colectate și determinate drept *C. scutellatus* de E. Worell. Ele se încadrează în diagnoza dată, față de care am sesizat următoarele: la masculi există o variație a incluziei întunecat de pe femurul 3 și arune, la două exemplare inelul este incomplet, iar la unul acesta apare doar ca o pată ovală postero-dorsală. La celelalte perechi de picioare, femurele poartă cîte o pată variabilă ca dimensiune și culoare (de la brun-negru la roșu-galben). Lungimea corpului este de 10—12 mm. Cunoscut în Europa centrală și meridională și Africa de Nord.

Myopa picta (Panz.) ♂ profil

Conops vesicularis (L.) ♀ apex abdominal
(foto Ș. Boicescu)

Physoccephala rufipes (F.) ♀ aspect dorsa

Myopa variegata (Mg.) 1 ♀, Ocna Sibiului, 4.VII. Determinată drept ♂ de *M. fasciata*. Specie brun-roșcată, cu o prăfuire caracteristică argintie. Antenele galbene-roșcate. Pilozitatea capului este alb-gălbuie, doar pe frunte și occiput sînt peri negri. Toracele brun-roșcat pe partea dorsală, cu o pată mare neagră; aripile hialine și picioarele galben-brune, cu porțiuni mai întunecate și pe femure cu cîte o pată prăfuită argintiu. Abdomenul are o prăfuire caracteristică ce corespunde întocmai diagnozei. Lungimea corpului este de 8 mm. Specia are o repartiție geografică destul de mare, fiind cunoscută din Europa centrală și meridională, Caucaz, Asia Mică, Arabia, Asia Centrală, Siberia, Mongolia și China.

Colecția cuprinde următoarele specii din cele 3 subfamilii palearticte: Conopidae-*Abrachyglossum capitatum* (Loew), *Leopoldius coronatus* (Rohd), *Conops ceriaeformis* Mg., *C. flavipes* L., *C. insignis* Loew, *C. quadrifasciatus* (Deg.), *C. scutellatus* (Mg.), *C. strigatus* (Wied.), *C. vesicularis* (L.), *Physoccephala pusila* (Mg), *P. rufipes* (F.), *P. vittata* (F.), *P. vittata dorsalis* (Wied.); Myopinæ — *Zodion cinereum* (F.), *Myopa buccata* (L.), *M. dorsalis* (F.), *M. picta* (Panz.), *M. testacea* (L.), *M. variegata* (Mg.), *Melanosoma bicolor* (Mg.), *Thecophora fulvipes* (Rob. Des) *T. distincta* (Wied.), *T. pusilla* (Wied.), *Sicus ferrugineus* (L.); Dalmanniinae — *Dalmanina aculeata* (L.), și *D. punctata* (F.).

Întregul material prezentat este bine conservat și provine din țară, cu excepția citorva specii colectate în Bulgaria, Ungaria și Austria. Materialul a fost colectat între anii 1880 și 1957 de către G. Strobl, care a lucrat pentru acest muzeu încă de la finele secolului trecut, A. Müller în primele decenii ale secolului actual și pasionații colecționari amatori — farmacistul O. Silbernagel, dr. C. Orendi și dr. E. Worell.

Deși majoritatea speciilor aveau determinări, acestea nu corespundeau totdeauna speciei la care figurau, iar acolo unde erau mai multe exemplare, unele din ele erau greșit plasate la o specie sau alta. Revizuirea întregului material, determinarea exemplarelor nedeterminate și reactualizarea nomenclaturii, repun în drepturi depline Colecția de diptere Conopidae din Muzeul Brukenthal, care pentru studiul dipterelelor are o valoare deosebită atât istorică, cit și științifică.

După revizuirea colecției, conspectul ei a fost prezentat la a 11-a sesiune științifică a muzeelor din România, ce a avut loc în decembrie 1965.

BIBLIOGRAFIE

1. Chvala M. — 1961 — Czechoslovak species of the subfamily Conopidae (Diptera, Conopidae), *Acta Univ. Carolinae — Biol.* 2: 103—145.
2. Chvala M. — 1965 — Czechoslovak species of the subfamilies Myopinæ and Dalmanniinae (Diptera, Conopidae), *Acta Univ. Carolinae — Biol.* 2: 93—149.
3. Ionescu M. A. și Medeea Weinberg, — 1963 — Some dipterous insects (Fam. Asilidae) from the collection of the Brukenthal Museum — Sibiu, *Trav. d. Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa”*, 4: 291—314.
4. Ionescu M. A., și Medeea Weinberg, — 1966 — Diptera from the collection of the Brukenthal Museum in Sibiu (Fam. Asilidae) II. part. *Trav. d. Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa”* 6: 125—129.
5. Ionescu M. A., și Medeea Weinberg, — 1967 — Diptere din colecția Muzeului Brukenthal — Sibiu (Fam. Bombyliidae). *Com. de Zoolog.*, 4: 37—46.
6. Kroker O., — 1925 — Conopidae in E. Lindner „Die Fliegen der palearktischen Region”, 35: 1—48.

RÉSUMÉ

On présente des données concernant la collection de Diptères Conopidae du Musée Brukenthal de Sibiu, la première en Roumanie, contenant 116 exemplaires. Ce matériel comprend 25 espèces et 1 sous-espèce des trois familles Paléarctiques. C'est pour

la première fois qu'on signale chez nous, le genre *Abrachyglossum* Kröb. et les espèces *Conops ceriaeformis* Meig. et *Myopa variegata* Meig.